

Ansvar for skoleskyss - vaksenopplæringa

Kunnskapsdepartementet har svart på spørsmål fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal om det er bostedskommunen eller fylkeskommunen som har det økonomiske ansvaret for skyss av en funksjonshemmet deltakar i grunnopplæring for voksne, som må ha tilpassa transport mellom hjemmet og opplæringsstedet i nabokommunen.

TOLKNINGSUTTALELSE | 14.12.2015

Gjelder

- [Opplæringslova - Kapittel 7 Skyss og innløsning](#)

Vi viser til e-posten frå 08.04.2014 med etterfølgjande korrespondanse/ettersending av dokumentasjon 28.04.15, vårt brev til Kunnskapsdepartementet 02.06.2015, dykkar påminning 22.10.2015 og vårt førebelse svar 29.10.2015.

De bad oss om avklaring av om det er bustadkommunen eller fylkeskommunen som har det økonomiske ansvaret for skyss av ein funksjonshemma deltakar i grunnopplæringa for voksne, som må ha tilpassa transport mellom heimen og opplæringsstaden i nabokommunen.

Vi la fram spørsmålet for Kunnskapsdepartementet og fekk tilbakemelding 01.12.2015. Departementet har konkludert med at fylkeskommunen bør dekkje skysskostnadene i slike tilfelle. Vi siterer her brevet i sin heilskap:

«Ansvar for skyss

Departementet viser til epost fra Utdanningsdirektoratet 2.6.2015 med spørsmål om tolking av opplæringslovens bestemmelser om skoleskyss.

Det angjeldende tilfellet gjelder en funksjonshemmet deltaker i grunnopplæringen for voksne. Deltakeren kan ikke bruke offentlig transport og er avhengig av særskilt ordnet transport til og fra skolen. Bostedskommunen har en avtale med nabokommunen om grunnopplæring for voksne, slik at kommunens tilbud befinner seg i nabokommunen.

Opplæringsloven har bestemmelser om skyss i kap. 7, § 4a-7 og § 13-4. Kap. 7 og § 4a-7 regulerer den enkeltes rettigheter og fastsetter blant annet rett til gratis skyss på grunnlag av avstand mellom bolig og skole, farlig eller vanskelig skolevei, behov for båttransport og funksjonshemming, skade eller sykdom. Bestemmelsene fastsetter ulike rettigheter for grunnskolen og videregående opplæring og for voksne og barn og unge.

Lovens § 13-4 fastsetter ansvaret for skoleskyss. Fylkeskommunen har etter bestemmelsen ansvaret for skoleskyssen, dog slik at kommunen har ansvaret for skyss på grunn av særlig farlig eller vanskelig skolevei.

Blant annet på grunnlag av et brev fra daværende Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet av 7.11.1996 og rundskriv Udir-3-2009 er det etablert en praksis der kommunen også har ansvaret i visse tilfeller hvor reiseveien blir lengre enn nødvendig på grunn av forhold som kommunen rår over. Dette gjelder bl.a. der hvor kommunen innvilger eleven å gå på en annen skole enn nærskolen på grunn av manglende tilrettelegging, mobbing eller lignende. På bakgrunn av at praksisen har vært langvarig, fra før gjeldende lov trådte i kraft, og tilsynelatende fast og allment akseptert må den i dag anses som gjeldende rett.

Lovens § 7-1, første ledd, første punktum og § 4a-7, første har begge samme bestemmelse om rett til gratis skyss på grunn av avstanden mellom hjemmet og skolen. § 7-3, første ledd og §4a-7, annet ledd har omtrent samme innhold om retten til gratis skyss ved funksjonshemming, sykdom eller skade. For bestemmelsene i kap. 7 og for bestemmelsene i § 4a-7 er § 13-4 som regulerer ansvaret for skyssen. De årsaker som har begrunnet gjeldene praksis for rettighetene etter kap. 7 må derfor antas å ha tilsvarende vekt for rettighetene etter § 4a-7, slik at den etablerte praksis også må komme til anvendelse på disse rettighetene.

Gjeldende praksis synes å pålegge kommunen ansvaret for å dekke kostnader til skyss i tilfeller der kommunen utfra skjønn har valgt å ta inn en elev i en annen skole enn nærskolen, og dette har medført økte skysskostnader. Det synes ikke å være eksempler på at kommunen er pålagt ansvaret for skyss der skolestrukturen er uhensiktsmessig for organiseringen av skyss. Kommunen må antas å kunne legge ned utkantskoler og samle elevene i en eller flere større skoler uten at dette medfører økt ansvar for utgiftene til skyss. Spørsmålet er om kommunen også kan legge skolen til en annen kommune uten å overta kostnadene for skyss. Det er ikke nødvendig her å ta stilling til spørsmålet generelt for grunnskoleopplæring, men avgrense spørsmålet til grunnskoleopplæringen for voksne. Samlet er det over

10000 voksne elever i grunnskolen. I flere kommuner er det ikke voksne elever som ønsker grunnskoleopplæring, i mange kommuner er elevtallet så lite at to eller flere kommuner samarbeider om tilbudet. I slike kommuner er det hensiktsmessig med et samarbeid med andre kommuner, og det vil i det lange løp også være samfunnsøkonomisk mest effektivt. For små kommuner vil ansvaret for dekning av skyssutgifter for voksne som på grunn av sykdom eller funksjonshemming ikke kan benytte rutegående transport være en uforholdsmessig stor kostnad de gangene kommunen har slike elever. For fylkeskommunen derimot vil denne kostnaden utgjøre en liten del av den samlede utgiften til offentlig transport. Et moment kan også være at det er et generelt ønske om at små kommuner skal slå seg sammen, nettopp for å etablere mer robuste fagmiljøer og bedre tjenester til befolkningen. En slik sammenslåing av de to samarbeidene kommunene i det foreliggende tilfelle ville innebære at alle elevene går på nærskolen, og fylkeskommunen ville være ansvarlig for skyssutgiftene.

Med vekt på lovens hovedregel om at fylkeskommunen har ansvar for skoleskyss for elever som trenger dette på grunn av sykdom eller funksjonshemming, på avgrensningen i praksis om at kommunen blir ansvarlig for skysskostnader når den utfra skjønn velger å tilby eleven praksis på en annen skole enn nærskolen og med vekt på hva som samlet sett vil gi en best regel bør fylkeskommunen dekke kostnadene til skoleskyss i det foreliggende tilfellet.»

Vår referanse: 2015/2707